

PWYLLGOR:	PWYLLGOR TRWYDDEDU CYFFREDINOL
DYDDIAD:	24 MEHEFIN 2013
TEITL:	FFIOEDD ARFAETHEDIG TRWYDDEDAU CERBYDAU HACNI, HURIO PREIFAT A GWEITHREDWYR
PWRPAS:	ER PENDERFYNIAD
AWDUR:	PENNAETH YR ADRAN RHEOLEIDDIO

CEFNDIR

1. Mae gofyn i'r Cyngor adolygu ei ffioedd yng nghyswllt trwyddedu cerbydau hacni a hurio preifat yn rheolaidd.
2. Mae Adrannau 53 a 70 Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 yn caniatáu codi ffioedd ar lefel sy'n ddigonol i adennill costau rhesymol -
  - I ganiatáu trwydded gyrrwr ar gyfer cerbyd hacni neu hurio preifat – costau ynghlwm â phrosesu, gweinyddu a rhoddi trwyddedau.
  - I ganiatáu trwydded cerbyd a gweithredwr – costau archwilio, arhosfan cerbyd hacni, rhybuddion cyhoeddus, rheoli a goruchwyllo cerbydau ac unrhyw gostau eraill ynghlwm â phrosesu cais.
3. Rhaid i'r ffioedd a godir fod yn rhesymol a phenderfyniad y Cyngor yw p'un a yw'r ffioedd yn cael eu gosod ar lefel i alluogi adennill costau'n llawn neu'n rhannol, ai peidio. Yn hanesyddol, mae ffioedd wedi'u gosod ar lefel isel yng Ngwynedd o gymharu ag awdurdodau lleol eraill.
4. Mae'r costau nad ydynt yn cael eu hadennill o drwyddedau yn rhoi pwysau ar adnoddau'r Gwasanaeth, ac yn y pendraw, ar drethdalwyr y Cyngor. Mae dadansoddiad cost manwl o incwm yn erbyn gwariant ar y swyddogaeth hon wedi datgelu diffyg cyllidebol sylweddol na ellir ei gynnal ymhellach yn yr hinsawdd ariannol sydd ohoni. Byddai'n rhaid codi'r ffioedd gan o leiaf 37% er mwyn adennill y costau'n llawn.

CYNNIG

5. **Cynigir cynnydd i holl ffioedd tacsis o 25% gyda cynnydd pellach er pwrpas symud tuag at adennill costau'n llawn yn 2014/15. Bydd y cynnydd arfaethedig, os caiff ei gymeradwyo, yn amodol ar ymgynghoriad statudol. Yn y dyfodol, fe fydd costau darparu'r gwasanaeth yn cael eu hasesu'n flynyddol.**
6. Amgaeir rhestr lawn y ffioedd cyfredol a'r ffioedd arfaethedig gyda'r adroddiad hwn.

Y SEFYLLFA BRESENNOL

7. Codwyd ffioedd ar gyfer rhoddi trwyddedau cerbydau hacni a hurio preifat (HP) i gerbydau, gyrrwyr a gweithredwyr yn unol â chwyddiant yn unig yn 2012/13. Yn 2010/11, codwyd y prif ffioedd ynghlwm â thrwyddedu tacsis gan rhwng 17% a 49% i adlewyrchu cynnydd mewn costau yn sgil chwyddiant na chafodd ei godi mewn blynyddoedd blaenorol ac, yng nghyd-destun y cynnydd mewn ffioedd a weithredwyd mewn awdurdodau lleol eraill.

Ffioedd Tacsis Gwynedd – 2007-2013

Math o drwydded	2007/2008	2011/2012	2012/2013	Arfaethedig 2013/14
Cerbyd Hacni neu HP	77	90	92	115
Gweithredwyr HP	72	107	109	136.25
Gyrrwr Hacni neu HP	57	80	82	102.50

Ffioedd Tacsis – Awdurdodau Lleol eraill 2013/14

Math o drwydded	CERBYD HACNI NEU HP	GWEITHREDWYR HP	GYRRWR HACNI NEU HP
GWYNEDD (arfaethedig)	115	136.25	102.50
POWYS (ffioedd 12/13)	129.50	172.40	140.70
BRO MORGANNWG	230	225	80
CASNEWYDD	220	300*	300*
BLAENAU GWENT	154	82	41*
TORFAEN	185	278*	113*
SIR GAERFYRDDIN	141.45*	133.25	33
YNYS MÔN	126	117.50	102*
CONWY	220*	130*	145*

* nid oes modd cymharu'r data – mae rhai ffioedd yn cynnwys gwiriadau DBS; costau MOT a phrofi; ffioedd gweithredwyr yn cynyddu y mwyaf o gerbydau sydd yn y fflyd; amrywio ar gyfer ceisiadau newydd neu adnewyddu ac ati.

CYMHARU Â FFIOEDD A GODIR GAN AWDURDODAU LLEOL ERAILL

8. Fe welir o'r tabl, hyd yn oed gyda'r cynnydd arfaethedig o 25%, mae ffioedd trwyddedau tacsis Gwynedd yn parhau i fod ymhlith yr isaf yng Nghymru.
Mae nifer o Awdurdodau Lleol wedi adrodd i'w Pwyllgorau dros y flwyddyn ddiwethaf bod pwysau ariannol wedi'i gwneud hi'n amhosib cynnal ffioedd cymorthdaledig.

YMGYNGHORI Â'R DIWYDIANT

9. Cynhaliwyd ymgynghoriad ar y bwriad i godi'r ffioedd er mwyn symud tuag at adennill costau gyda'r Aelod Cabinet, y Cynghorydd John Wyn Williams. Cynhaliwyd ymgynghoriad mewnol ar y ffioedd arfaethedig hefyd gyda Phennaeth yr Adran Gyllid. Unwaith y bydd y Pwyllgor hwn yn gwneud penderfyniad ar y ffioedd arfaethedig bydd ymgynghoriad cyhoeddus llawn yn cychwyn yn unol â'r gofynion statudol.
10. Mae Adran 70 Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 yn datgan bod yn ofynnol i rybudd cyhoeddus o newidiadau arfaethedig i ffioedd ymddangos yn y wasg leol.

Rhoddir y rhybudd yn y wasg leol ar 17 Gorffennaf 2013, neu cyn hynny, a chynhelir ymgynghoriad uniongyrchol â'r diwydiant tacsis cyn y dyddiad hwn a fydd yn rhoi digon o gyfle i roi sylw i unrhyw bryderon.

Rhaid i'r rhybudd hwn gynnwys dyddiad pan fydd y ffioedd yn dod yn weithredol, 28 diwrnod ar ôl dyddiad y rhybudd ar yr amod na cheir gwrthwynebiadau i'r ffioedd. Bydd rhaid i unrhyw wrthwynebiadau i'r ffioedd gael eu hystyried gan y Pwyllgor hwn yn ystod ei gyfarfod nesaf ar 16 Medi 2013 a rhaid gwneud penderfyniad ar lefel y ffioedd yn unol â hynny. Ni fydd ffioedd newydd yn dod yn weithredol hyd oni ceir penderfyniad terfynol gan y Pwyllgor hwn.

YSTYRIED Y RISGIAU

11. Ceir risgiau posib ynghlwm â chodi ffioedd tacsis; fodd bynnag, mae risgiau hefyd ynghlwm â chynnal y ffioedd ar lefel isel heb symud tuag at adennill costau.
12. Yn y cyd-destun economaidd cyfredol, cydnabyddir y bydd unrhyw gynnydd mewn ffioedd yn cael ei weld fel baich ychwanegol ar y diwydiant tacsis. Mae'r cynnydd yn gyfystyr a chost ychwanegol o £20.50 ar gyfer trwydded gyrrwr; a £23 ar gyfer trwydded cerbyd. Mae hyn yn gynnydd llai na phunt yr wythnos ar gyfer gyrrwr/perchennog gydag un cerbyd.
13. Fodd bynnag, ar ôl ystyried yr oll o'r ffactorau perthnasol, mae'n amlwg nad ydyw cynnal y sefyllfa gyfredol o ariannu'r broses drwyddedu yn gynaliadwy.

ARGYMHELLIAD

14. Gofynnir i'r Pwyllgor ystyried a chymeradwyo cynnig Pennaeth yr Adran Rheoleiddio i godi holl ffioedd tacsis gan 25% gan symud tuag at adennill costau'n llawn yn 2014/15.
15. Bydd y cynnydd arfaethedig, os caiff ei gymeradwyo, yn amodol ar ymgynghoriad statudol a bydd costau darparu'r gwasanaeth yn cael eu hasesu'n flynyddol.